

УДК 101:378.4

## КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ СТАНОВЛЕННЯ МОДЕЛІ СУЧАСНОГО УНІВЕРСИТЕТУ В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ВЛАСНОЇ МІСІЇ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

**М. О. Колотило**

*Національний технічний університет України  
«Київський політехнічний інститут», Київ, Україна  
[fortitudea@yandex.ua](mailto:fortitudea@yandex.ua)*

Трансформаційні процеси, що охопили практично всі аспекти життєдіяльності інформаційного суспільства, актуалізують переосмислення багатьма освітніми інституціями змісту своєї діяльності. В статті здійснюється спроба філософського осмислення сучасної моделі університету, яка виконуючи покладену на неї місію виховання фахівців, спроможних забезпечувати інноваційний розвиток держави та загальний цивілізаційний поступ, своє завдання вбачала у трансляції соціального досвіду, поєднанні минулого й майбутнього, збереженні та передачі нащадкам культурної традиції і, водночас, продукуванні нових ідей, методик, технологій.

Попри значну кількість існуючих в сучасному освітньому просторі моделей університетів, автором однією з найбільш перспективних визначається модель дослідницького університету, потужний культуротворчий потенціал якої, за відповідних модернізаційних змін у контексті освітніх потреб нинішнього суспільства, дозволяє визначати її в якості центру освіти, науки та культури. Осмислення можливостей імплікації даної моделі до освітньої політики сучасних держав визначає перспективні шляхи її розвитку в якості університетів світового класу для високорозвинених країн, або ж мережевих університетів для менш розвинених держав.

Подальше дослідження реальних умов та перспективних можливостей розвитку університетів даного типу в умовах глобалізованого мультикультурного світу дозволяє визначити найбільш суттєві аспекти їх ефективного та продуктивного функціонування, а саме збереження власної національної ідентичності та забезпечення національного виховання студентів.

*Ключові слова:* модель університету, місія університету, дослідницький університет, глобалізація, національна ідентичність.

---

## THE CONCEPTUAL BASIS OF FORMATION OF THE MODEL OF THE MODERN UNIVERSITY IN THE CONTEXT OF THE IMPLEMENTATION ITS OWN MISSION IN THE INFORMATION SOCIETY

**M. Kolotylo**

*National Technical University of Ukraine  
«Kyiv Polytechnic Institut», Kyiv, Ukraine  
[fortitudea@yandex.ua](mailto:fortitudea@yandex.ua)*

Transformation processes, which cover practically all aspects of modern information society actualize rethink many educational institutions of their content. This article is an attempt to philosophical understanding of the modern university model, which is acting in its mission of education professionals able to provide innovative development of the country and the overall progress of civilization, saw his task in the transmission of social experience, a combination of past and future, preserving and transmitting to posterity and cultural traditions, new ideas, methods and technologies.

Despite a significant number of existing in today's educational environment models universities author as one of the most promising research university model is defined, powerful culture-relevant potential for modernization which changes in the context of the educational needs of the present society allows you to define it as a center of education, science and culture. Understanding the

opportunities implication of this model to the educational policy of modern states determines promising ways of its development as a world class universities for advanced countries, or network of universities for less developed countries.

Further study of the actual conditions and future possibilities of this type of universities in the globalized multicultural world to determine the most important aspects of effective and productive operation, namely the preservation of national identity and ensuring national education students.

*Keywords:* the model of the university, the mission of the university, research university, globalization, national identity.

---

## ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Входження суспільства до інформаційної епохи обумовлює глибокі трансформації практично у всіх аспектах його життєдіяльності. Провідним рушієм становлення нового світового устрою виступає процес глобалізації, що у відповідності до своєї суперечливої природи породжує як прогресивні інноваційні проекти інформаційної інтеграції, так і сутнісні соціальні протиріччя: девальвацію та тривіалізацію цінностей і продуктів культури, уніфікацію національних культур, проблеми інформаційної безпеки, цифрову нерівність, втрату людиною власної індивідуальної та соціальної ідентичності тощо.

Вирішення вказаних проблемних аспектів суспільного життя в інформаційному суспільстві покладається на систему освіти, адже саме вона у відповідності до свого призначення покликана займатися підготовкою наступних поколінь до життя в нових цивілізаційних умовах. Разом з тим, сама система освіти наразі знаходиться в стані сутнісної трансформації, обумовленої не лише загальними соціокультурними тенденціями становлення глобального мультикультурного світу, але й розглядом її в якості антикризового чинника та соціального стабілізатора у справі подолання комплексу цивілізаційних протиріччя нинішньої доби.

Інформаційне суспільство, формуючи власне новий стиль життя і виокремлюючи освіту як центральне ядро свого розвитку, якісним чином змінює концептуальні засади моделі сучасного університету. Першочерговим питанням порядку денного для освітніх закладів є переосмислення змісту їх навчальної, наукової та виховної діяльності, засад академічної, управлінської та організаційної культури, переліку виконуваних функцій, вирішення яких, в свою чергу, лежить в площині осмислення нової місії університету як концентрованого вираження комплексу завдань, що покладаються на освітній заклад у суспільстві.

Питання розгляду нової місії та моделей університету у векторі соціокультурних трансформацій сучасності розглядається значною кількістю вітчизняних та зарубіжних фахівців у різних галузях наукового знання: теоретико-методологічні засади дослідження місії університету представлені в працях вітчизняних дослідників В. Андрущенка, В. Савельєва, Н. Дем'яненко, М. Зубрицької, С. Квіта, С. Пролєєва тощо; серед зарубіжних вчених слід назвати М. Квека, З. Баумана, Р. Барнета, Н. Ладичець, Ю. Согомонова, М. Бім-Бада, В. Нечаєва, О. Аузана; розробкою перспективних шляхів побудови сучасних моделей університетів займаються такі українські дослідники, як М. Згуровський, Т. Жижко, С. Курбатов, І. Медведєв, О. Мещанінов, а також зарубіжні науковці – Ф. Альтбах, С. Марджинсон, Дж. Салмі, К. Морман, Б. Кларк, О. Грудзинський.

Актуальність поставленої проблеми на сучасному етапі визначає міждисциплінарний характер її осмислення, оскільки в числі її дослідників фахівці з філософії, педагогіки, соціології, історії, державного управління, економіки, фізико-математичних наук. Попри це, в сучасному науковому дискурсі зростає необхідність, насамперед, філософської рефлексії місії та моделі університету в умовах становлення інформаційного суспільства. Долучаючись до існуючих фундаментальних філософських розробок, хотілося б представити результати власних наукових розвідок з даного питання.

## РЕЗУЛЬТАТИ ТЕОРЕТИЧНОГО АНАЛІЗУ ПРОБЛЕМИ

Дослідження теоретико-методологічних засад становлення моделі сучасного університету, що змогла б в повній мірі відповідати суспільним потребам інформаційного соціуму, на наш погляд, покликана здійснюватися з врахуванням двох провідних дискурсивних підходів по відношенню до самої освітньої інституції: внутрішнього, пов'язаного з необхідністю переосмислення в сучасному ринково орієнтованому суспільстві місії університету з позиції визначення гуманістичної природи його діяльності, та зовнішнього, обумовленого нерівномірним соціально-економічним розвитком сучасних держав, підсиленням до того ж суперечливим впливом глобалізації.

У дослідженій нами науковій літературі місія університету традиційно розглядається в двох іпостасях: місія-призначення освітнього закладу, що виражається через завдання (сукупність завдань), вирішити яке покликаний університет в суспільстві; місія-орієнтація, що презентує собою систему цінностей, переконань, принципів, якими керується академічна спільнота освітньої інституції у своїй діяльності [15, 42; 4, 84]. Разом із тим, в сучасних наукових публікаціях всебічно розглядається питання використання по відношенню до університетів таких варіацій розуміння місії як: місія-політика, що визначає стратегію розвитку університету на поточний момент та найближчу перспективу [14, 78]; місія-бізнес-ідея, у відповідності до якої університет виступає організацією, що пропонує освітні послуги певної кількості й якості виходячи з інтересів потенційних «клієнтів» та визначає міру ефективності своєї роботи з позиції матеріальних дивидендів [15,43].

Існування двох перших точок зору на місію університету було властиве освітньому закладові фактично з часу його заснування, натомість її розуміння з третьої та четвертої позицій обумовлюється особливостями сучасного глобалізованого ринково орієнтованого світу. Зокрема, поява та поширення політики «академічного капіталізму» в університетському просторі призводить до того, що тлумачення місії освітнього закладу доволі часто відбувається з точки зору не гуманістичного (традиційного), а менеджерського підходу [18], результати впровадження якого, як влучно констатували російські дослідники В. Бакштановський та Ю. Согомонов, виявляються «в баналізації змісту та ролі місії університету, а отже її редукуванні до функції стратегічного цілепокладання в діяльності університету як організації, а не освітньо-наукової інституції» [4, 85].

Менеджерський підхід до тлумачення місії університету обумовлений також девальвацією даного концепту за рахунок практики повсюдного його використання в підприємстві. Використання поняття «місія» в бізнес-середовищі визначило появу близько ста різноманітних його інтерпретацій, частина яких абсолютно заперечує наявність будь-якого аксіологічного смислу в змісті дефініції: «цар, ідол та бог компанії»; «володар цілей»; «вхідний квиток в майбутнє», «мантра для персоналу організації», «кутюрє корпоративної культури» тощо [5, 67].

Разом із тим, в сучасному семантичному дискурсі використовуються й інші, більш традиційні історично-детерміновані трактування дефініції «місія», що вказують на її «непрагматичний» суспільнозначущий зміст: місія як поселення християнських (або інших конфесій) проповідників для поширення ідей та навернення до віри; місія як представництво певної держави на території інших країн; місія як надане уповноважене доручення представляти інтереси інших осіб тощо [5, 69].

Визнаючи дане трактування більш відповідним до гуманістичного смислу освіти, спробуємо імплікувати його до змісту діяльності університетів. З часів свого заснування дані освітні інституції власне призначення вбачають у поширенні в навчальному процесі різноманітних знань; окрім того, університети завжди виступають представниками певної держави, на території якої вони знаходяться; нарешті, як центри наукових досліджень університети презентують найвищі здобутки світового «людського інтелекту», що мають загальноцивілізаційне значення. Спираючись на досліджений взаємозв'язок, можна стверджувати наступне: місія університетів за своїм змістовним наповненням покликана обумовити три основні завдання, розв'язання яких покладається на освітні заклади на кожному історичному етапі: виховання людини як особистості та підготовка її як фахівця; реалізація державно-освітньої стратегії університету з точки зору підготовки спеціалістів за моделями елітарної або ж масової освіти; сприяння вирішенню комплексу завдань, що постають перед цивілізацією на певному етапі історичного розвитку. Таким чином, в рамках даного дослідження місія буде розглядатися як призначення університету, виконуване по відношенню до образу людини/фахівця, держави та цивілізації.

У контексті реалізації менеджерського підходу до місії університету, що може розглядатися як вираження аксіологічного релятивізму в освітньому сегменті, свій розвиток отримала значна кількість прагматичних моделей університетів (комерційно-орієнтованих, корпоративних), електронних моделей університетів (мережевих, віртуальних), інноваційних моделей (сучасних дослідницьких, проектно-орієнтованих) [11]. У той же час, визначена Великою хартією університетів [6] роль цих освітніх інституцій як «центрів знань, культури та досліджень» дає підстави стверджувати, що однією з найбільш відповідних моделей до освітніх потреб інформаційного суспільства є модель сучасного дослідницького університету, методологічний потенціал якої, визначений свого часу ще німецькими ідеалістами кінця XVIII-початку XIX ст., дозволяє поєднати професійну підготовку фахівців з науково-дослідницькою діяльністю та культурно-виховною роботою.

Відповідність дослідницької моделі університету суспільним потребам інформаційної доби підтверджується й тим, що на початку XXI ст. фактично кожна держава визначає розвиток національних дослідницьких університетів в числі пріоритетів власної освітньої політики, оскільки саме вони є спроможними примножувати загальнонаціональний інтелектуальний потенціал шляхом розробки механізму системної інтеграції освіти, науки та трансферу технологій у виробництво. Разом з тим, процес розбудови даних університетів має враховувати той факт, що часи, коли наука та технології могли успішно розвиватися виключно в рамках внутрішньодержавних стандартів минули, натомість найбільш відповідними до запитів глобального інформаційного світу та сучасної економіки знань виступають університети наднаціонального масштабу, подібні «двуликому богу Янусу мають бути зорієнтованими на потреби і глобальної, і локальної спільноти» [17, 16].

На думку сучасних фахівців з університетської освіти Ф. Альтбаха, Дж. Салмі [1; 2], С. Марджинсона [19], Б. Кларка [8], інноваційний потенціал дослідницьких університетів у стратегічному вимірі сприятиме їх трансформації в університети світового класу, які за рахунок талановитих викладачів-дослідників та студентів, потужних фінансових ресурсів та високоякісного менеджменту будуть спроможні сприяти підвищенню рівня глобальної конкурентоздатності країни на світовій арені [2, 27]. Факторами, що сприяють становленню університетів світового класу, можуть виступати наступні: здійснення проривних досліджень в пріоритетних галузях науки; забезпечення високих освітніх стандартів, базованих на системній інтеграції досліджень в навчальний процес; система управління, заснована на принципах академічної свободи та автономії; нарешті, інституційна та грошова підтримка держави та приватних інвесторів, покликана сприяти модернізації університетської системи та її якісному еволюційному розвитку. Закономірно, що саме подібні освітні заклади й матимуть найбільший потенціал для реалізації місії, покладеної на університети в інформаційну добу, здійснення чого, на погляд вітчизняного філософа С. Курбатова, відбудеться за рахунок «забезпечення просвітництва громадян та надання соціальних послуг суспільству» [10, 55].

Перенесення теоретичних розвідок щодо концепції даної освітньої моделі в практичну площину функціонування університетів сучасних країн світу дає підстави засвідчити наступне: якщо переважна більшість високо розвинених країн світу, до яких належать, насамперед, країни Західної Європи та Північної Америки, а також деякі країни Азії (Японія, Південна Корея, Сінгапур, Гонконг) в тій чи іншій мірі розвивають університети світового класу, а країни з посередньо розвиненими економіками (Центральна та Східна Європа, Латинська Америка, частина країн Азії) знаходяться в пошуку власних механізмів їх формування, то для країн з найменшим рівнем розвитку (значна частина країн Африки та Азії) формування університетів світового класу наразі виглядає радше справою утопічною. Дані країни на сучасному етапі покликані вирішувати більш актуальні проблеми університетської освіти, пов'язані з незадоволеністю фундаментальних освітніх потреб своїх громадян.

Попри те не слід забувати, що сучасні університети, в якій країні вони б не функціонували, в умовах сучасного суспільства знань не можуть функціонувати лише в якості навчальної інституції, оскільки в такий спосіб держава не зможе отримати навіть потенційні можливості для інноваційного розвитку в майбутньому, лише підсилюючи свою залежність від інших більш потужних в соціально-економічному вимірі країн.

Доволі дієвим механізмом подолання освітньої та наукової ізоляваності для тих країн, що не мають наразі достатніх можливостей для формування власних конкурентоздатних дослідницьких університетів виступає об'єднання їх національних університетів в мережеву організацію, в рамках якої відбуватиметься академічна мобільність освітян та науковців з країн певного регіону світу. За своєю структурою мережевий університет, до числа яких належать функціонуючі Університет БРІКС, Університет ШОС, Східноєвропейська мережа університетів (членом якої є вісім українських університетів), представляє собою нерезидентне утворення, що складається з певної сукупності реально функціонуючих закладів освіти, розташованих переважно в певному регіоні світу, проте на території різних держав, кожен з яких має можливості якомога ґрунтовніше розробляти задану кількість напрямків сучасної науки та професійної освіти, а отже виступати центром підготовки як власних студентів та науковців, так і запрошених з інших університетів даної мережі. Функціонування таких університетів сприяє зростанню рівня міждержавної науково-дослідницької співпраці між викладачами та науковцями, а отже дозволить кооперувати наукові зусилля провідних фахівців певного регіону над вирішенням властивих саме для нього проблем.

Переваги від запровадження таких мережевих освітніх структур визнаються провідними світовими організаціями в галузі освіти, оскільки зазвичай країни середнього та слабого розвитку вимушені спершу подолати проблеми підняття рівня загальної освіченості своїх

громадян (наприклад, Іран, Пакистан, Непал) при значному навантаженні на державне фінансування, а тому не мають наразі потужних фінансових та кадрових ресурсів для викладання значної кількості наукоємних дисциплін в стінах своїх університетів [9, 99].

Окрім дослідницького потенціалу, модель сучасного університету має враховувати питання збереження власного національного поля в умовах глобального мультикультурного світу.

Закономірно, що процес формування державами конкурентоздатних університетів як відображення рівня їх інноваційного розвитку в сучасному глобальному світі мусить враховувати тенденції розвитку інформаційного суспільства, за якого освіта набуває транснаціонального характеру. Визначення університетів показником рівня конкурентноздатності держав в сучасному глобальному світі, актуалізувало процес формування не лише національних рейтингів університетів, але й міжнародних, провідні позиції в яких займають так звані глобальні дослідницькі університети, тобто ті освітні заклади, що орієнтовані на проведення наукових досліджень планетарного масштабу, конкурують поміж собою за найкращих абітурієнтів та авторитетних викладачів зі всього світу та отримують фінансування відразу з кількох джерел, включаючи іноземних донорів [20, 6].

Відображенням потужного розвитку університетів даного типу можуть слугувати їх провідні позиції в міжнародних рейтингах THE World University Rankings, Academic Ranking of World Universities (ARWU), QS World University Rankings, Webometrics ranking of world's universities, головним завданням яких є фіксація рівня освітніх та наукових досягнень університетів всього світу за певний період (зазвичай рік). Показовим є той факт, що вже понад десятиліття вказані рейтингові списки очолюють глобальні університети США, що конкуруючи між собою за «пальму першості» породжують в освітньому просторі дух «агональності» [3, 305] та отримують все більше критики на свою адресу щодо поширення корпоративної ідеології «високої якості» [16].

Лідруючі позиції американських університетів в міжнародних рейтингах є відображенням відповідності їх освітніх та дослідницьких програм до запитів сучасного ринково орієнтованого світу. Дослідницькі університети США володіють потужною матеріально-технічною базою та високоякісними фахівцями з усього світу, а отже спроможні вирішувати не лише національні завдання, але й розв'язувати проблеми планетарного масштабу. Задаючи певні стандарти в якості університетської освіти, вони виступають для інших країн своєрідною зразковою моделлю.

Попри це слід розуміти, що реалізація тенденцій інтернаціоналізації університетської освіти як необхідний процес ефективного розвитку національних освітніх систем сучасних держав не має девальвувати освітньо-культурні особливості національних університетів, наслідуючи тезу Х. Ортеги-і-Гассета про те, що «на чужині варто шукати інформації, а не жодним чином не моделей» [13]. До подібних висновків нам вдалося дійти в попередніх параграфах роботи на прикладі університетів Японії.

Визнаючи міжнародні успіхи глобальних університетів США, кожна держава має напружувати власну державну освітню стратегію, в основі якої буде покладений національний інтерес. Певні успіхи в реалізації даної стратегії можна простежити на прикладі університетів Японії, Південної Кореї, Гонконгу та Сінгапуру, провідні дослідницькі університети яких (Токійський та Кіотський університети, Сеульський університет, Національний університет Сінгапуру, Університет Гонконгу) наразі займають доволі високі позиції не лише в національних рейтингах, але й в глобальних, зберігаючи при цьому власні ціннісні підходи до розуміння освіти як виключно державної (сімейної) справи.

Не абсолютизуючи успіхи національних систем досліджуваних провідних країн Азії все ж можна зробити наступні висновки: орієнтація на лідерів в галузі університетської освіти має бути зрівноважена врахуванням історичних особливостей розвитку національних освітніх систем, їх культурного контексту та мовних особливостей, оскільки «повна уніфікація, як сіре одноманіття, лише загубить творчий потенціал вітчизняної, європейської та загальнолюдської науки» [12, 34–35], унеможливаючи виконання ними місії виховання національної професійної еліти держави як носія соціальної та національної пам'яті, традицій власного народу тощо.

Насамкінець, дослідження потребує вочевидь один з найбільш вагомих аспектів діяльності сучасних університетів – питання національного виховання студентів. У сучасному ринковому глобалізованому світі питання надання освіти в периметрі національної свідомості, що було завданням університету Гумбольдта, суттєвим чином втратило свою значимість. Найбільш здібні та талановиті люди прагнуть навчатися в найкращих доступних для них університетах, і вибір освітньої інституції не обмежений виключно національними закладами. Внаслідок цього більш відповідним до викликів часу стає виховання в дусі мультикультурного суспільства, що виступаючи за своїм духом космополітичним, орієнтує людину на становлення в якості «громадянина світу». Не заперечуючи необхідність та практичний сенс подібних міркувань з

точки зору подолання цивілізаційних проблем сучасності, вирішення проблеми міжетнічних конфліктів, формування в термінології Б. Гершунського [7] глобального менталітету, кожен громадянин має пройти процес самоідентифікації з тим соціокультурним простором, що сформував його як особистість та професіонала. В іншому випадку, через певний час людство отримає покоління громадян, які не знатимуть ні свого роду, ні походження, ні власних національних традицій.

## ВИСНОВКИ

Сучасна інформаційна доба засновується навколо використання найбільш потужного інноваційного ресурсу її розвитку – інтелектуального потенціалу людини. Саме тому сучасна модель університету, в межах освітнього процесу якої відбувається завершальний етап професійної підготовки індивіда, реалізуючи власну суспільну місію, покликана забезпечити всебічний розвиток індивіда як особистості та фахівця, професійна діяльність якого в майбутньому буде сприяти інноваційному розвитку держав та еволюційному поступу цивілізації. Визначаючи модель дослідницького університету, методологічний потенціал якої дозволяє виступати освітньому закладу центром освіти, науки та культури, слід окреслити концептуальні засади її реформування в контекстах глобалізованого мультикультурного світу, серед яких становлення в якості конкурентоздатних на світовому рівні університетів задля забезпечення інноваційного розвитку держав, збереження ними власної національної ідентичності в умовах глобального світового устрою та забезпечення національного виховання студентів в реаліях уніфікованого мультикультурного світу.

---

---

## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Альтбах Ф. Дорога к академическому совершенству. Становление исследовательских университетов мирового класса / Ф. Альтбах, Дж. Салми. – М. : Весь мир, 2012. – 410 с.
2. Андрущенко В. П., Савельев В. Л. Освітня політика (огляд порядку денного) / В. П. Андрущенко, В. Л. Савельев. – К. : МП «Леся», 2010. – 368 с.
3. Бакштановский В. Миссия университета: смысловые ориентиры самоопределения / В. Бакштановский, Ю. Согомонов // Миссия университета. – 2007. – № 30. – С. 84–113.
4. Белкин А. С. Ментально-миссионерное направление в образовании / А. С. Белкин, Т. А. Сутырина // Педагогическое образование в России. – 2011. – № 5. – С. 66–74.
5. Велика хартія університетів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://www.edupolicy.org.ua/files/Magna\\_Charta\\_Universitatum.pdf](http://www.edupolicy.org.ua/files/Magna_Charta_Universitatum.pdf)
6. Гершунский Б. С. Философия образования для XXI века (В поисках практико-ориентированных концепций) / Б. С. Гершунский. – М. : Совершенство, 1998. – 608 с.
7. Кларк Б. Поддержание изменений в университетах: преимущество кейс-стади и концепций. – М. : ГУ ВШЭ, 2011. – 312 с.
8. К обществам знания: Всемирный доклад ЮНЕСКО. – Париж : Издательство ЮНЕСКО, 2005. – 239 с.
9. Курбатов С. В. «Идея Университету» в контексте общества знаний / С. В. Курбатов // Світогляд-філософія-релігія. – 2011. – № 1(1). – С. 50–57.
10. Мещанинов О. П. Сучасні моделі розвитку університетської освіти в Україні / О. П. Мещанинов. – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2005. – 460 с.
11. Нечаев В. Я. Параметры глобализации и факторы Болонского процесса / В. Я. Нечаев // Вестник Московского университета. – 2004. – № 4. – С. 27–34.
12. Ортега-и-Гассет Х. Миссия Университета / Х. Ортега-и-Гассет; [пер. с исп. М. Голубевой]. – Минск : БГУ, 2005. – 104 с. – (Universitas).
13. Панькова Н. М. Миссия университета / Н. М. Панькова // Перспективы науки и образования. – 2013. – № 2. – С. 4–13.
14. Разработка стратегии образовательного учреждения / Под ред. Е. Князева, А. Ключева. – Екатеринбург : Издательство Уральского университета, 2008. – 422 с.
15. Ридингс Б. Университет в руинах / Б. Ридингс. – Минск : БГУ, 2009. – 248 с. – (Universitas)
16. Титаренко Л. Г. Миссия университетского образования в условиях глобализации общества [«Университетское образование: от эффективного преподавания к эффективному учению»], (г. Минск, 1-3 марта 2001г.). – Минск : БГУ, 2002. – С. 9–19.
17. Яблечкая Ю. Миссии организации и университета: некоторые особенности / Ю. Яблечкая // Alma mater. Вестник высшей школы. – 2004. – № 9. – С. 3–15.
18. Marginson, S. (2012) Emerging Countries Need World-Class Universities. University World News, 214.

19. Mohrman, K., Mab, W., Baker, D. (2008) The Research University in Transition: The Emerging Global Model. Higher Education Policy, 21, 5–27.

## REFERENCES

1. Al'tbah, F., Salmi, Dzh. (2012) Doroga k akademicheskomu sovershenstvu. Stanovlenie issledovatel'skih universitetov mirovogo klassa. Moskva : Ves' mir.
2. Andrushhenko, V. P., Savell'jev, V. L. (2010) Osvitnja polityka (ogljad porjadku dennogo). Kyi'v : MP «Lesja».
3. Bakshtanovskij V., Sogomonov, Ju. (2007) Missija universiteta: smyslovye orientiry samoopredelenija. Missija universiteta, 30, 84–113.
4. Belkin, A. S., Sutyryna, T. A. (2011) Mental'no-missionnoe napravlenie v obrazovanii. Pedagogicheskoe obrazovanie v Rossii, 5, 66–74.
5. Velyka hartija universytetiv. Access mode: [http://www.edupolicy.org.ua/files/Magna\\_Charta\\_Universitatum.pdf](http://www.edupolicy.org.ua/files/Magna_Charta_Universitatum.pdf)
6. Gershunskij, B. S. (1998) Filosofija obrazovanija dlja XXI veka (V poiskah praktiko-orientirovannyh koncepcij). Moskva : Sovershenstvo.
7. Klark, B. (2011) Podderzhanie izmenenij v universitetah: preemstvennost' kejs-stadi i koncepcij. Moskva: GU VShJe.
8. K obshhestvam znaniya : Vsemirnyj doklad JuNESKO. (2005) Parizh: Izdatel'stvo JuNESKO.
9. Kurbatov, S. V. (2011) «Ideja Universytetu» v konteksti suspil'stva znan'. Svitogljad-filosofija-religija, 1(1), 50–57.
10. Mechaninov, O. P. (2005) Suchasni modeli rozvitku universitetskoj osviti v Ukraini. Mikolaiv : Vidavniztvo MDGU im. Petra Mogili.
11. Nechaev, V. Ja. (2004) Parametry globalizacii i faktory Bolonskogo processa. Vestnik Moskovskogo universiteta, 4, 27–34.
12. Ortega-i-Gasset, H. (2005) Missija Universiteta. Minsk : BGU.
13. Pan'kova, N. M. (2013) Missija universiteta. Perspektivy nauki i obrazovanija, 4–13.
14. Razrabotka strategii obrazovatel'nogo uchrezhdenija: monografija (2008) (pod red. E. Knjazeva, A. Kljueva). Ekaterinburg : Izdatel'stvo Ural'skogo universiteta.
15. Ridings, B. (2009) Universitet v ruinah. Minsk : BGU
16. Titarenko, L. G. (2002) Missija universitetskogo obrazovanija v uslovijah globalizacii obshhestva. Universitetskoe obrazovanie: ot jeffektivnogo prepodavanija k jeffektivnomu ucheniju. Minsk, 9–19.
17. Jableckaja, Ju. (2004) Missii organizacii i universiteta: nekotorye osobennosti. Alma mater. Vestnik vysshej shkoly, 9, 3–15.
18. Marginson, S. (2012) Emerging Countries Need World-Class Universities. University World News, 214.
19. Mohrman, K., Mab, W., Baker, D. (2008) The Research University in Transition: The Emerging Global Model. Higher Education Policy, 21, 5–27.

*Стаття надійшла до редакції 23.04.2014 р.*